

Disput. Jur. de Judiciis. Tit. II.

cem non teneri supplere de facto, non enim tenetur, leg. non quidquid 40. ff. de judiciis, l. . C. quomodo, & quando judex, Alexad. in l. n. 6. C. ut qua defunt Advocatis, tractat Speculator lib. 2. titul. de disputationibus, & allegation. §. Satis clare 6. num. 14. & ad eam Bald. ibi addition. ultim. Ego existimo sic distinguendum.

25 Aut est notorium, qualitatem exclusivam inesse actori, ut cum accusat mulier, quem esse mulierem, est notorium, & tunc judex ex officio debet excludere actorem, nisi probet se posse admitti, juxta doctrinam Andrew de Isernia, quam confirmant tradita à Felyn. in cap. exceptionem 12. n. 6. circa fin. de except. & ibid. Panorm. num. 7. ubi addition. Auret dubium, an insit actori qualitas exclusiva, ut si quis accusaret tanquam frater, vel tanquam haeres, stante statuto, quod quis non possit accusare, nisi prosequendo suam, vel suorum injuriam, aut proprium interesse, ut est in Regno Neapolitano, Rit. 191. & 192. ad quos nota Carav. & Maranta in prax. 6. part. titul. de inquis. n. 59. meminit Afflict. in const. presentilege, n. 2. lib. 1. Rubr. 51. Franch. 382. n. 8. Jul. Clarus lib. 5. sententiar. §. 1. num. 6. & §. fin. q. 6. & q. 14. num. 12. quem Ritum, & praxim vereor, ne correxerit prag. u. de privil. concessis Universitarib. tunc judex non tenebitur ex officio repellere, nisi reus opponat, juxta sententiam Baldi, & aliorum, cui conciliacioni ex parte videtur acquiescere Caravita ad dict. Ritum 191. num. 7.

26 Sublita secundo predictam terriam limitationem, ut non procedat attento iure Neapolitano, quo constitutum est, ut qualibet requisita ad agendum in eo, qui agit nomine proprio, non sint probanda ante litis contestationem, sed in processu litis, & exceptio objecta actori carentis similitudinem, reservatur ad merita cause, ac impedita litis contestatione. Sic statuitur in Constit. Exceptione Filiationis, ubi gloss. verb. Filiationis, ait per illam corrigi dict. leg. non ignorat Cod. de iis qui accusar. non poss. quam sequuntur ibi Afflict. ante num. 1. Isernia in princ. Caravita ad d. Ritum 191. num. 7. Muscatellus in prax. lib. 1. part. 5. gloss. reservari, num. 8. Quia consti-
tuio reducit resolutionem ad regulam prius propositam, ut sufficiat, eum, qui agit nomine proprio, probare se esse talera, qualem dicit in libello, durante judicio usque ad diffinitivam. Idem dicendum est de jure Castella, stante leg. 10. tit. 3. part. 3. & ibi gloss. 1. quae lex concordat cum predicta Constitutione.

27 Secundus casus est, cum quis agit nomine alieno tanquam procurator alterius, vel tutor, vel curator nomine pupilli, aut minoris. In quo communis est omnium DD, resolutio, necessarium esse, ut in initio litis, & ante illius contestationem exhibeat mandatum, & legitimam personam suam, ostendendo se legitimum procuratorem, tutorem, vel curatorem, aliquo obstat exceptio, tua non interest, & poterit à judice ipso, ex officio à judicio repellere tanquam actione carentis. Gigas de pension. q. ult. n. 25. l. veluti 27. in princ. ff. de verbis. oblig. gloss. in l. ubi part. 40. verb. Pana, C. de transf. Bart. in l. s. unius 28. §. Paetus ne peteret, n. 20. ff. de part. Alexad. in l. n. 6. C. ut que defunt. Advoc. jud. supp. Pacian. de prob. lib. 1. c. 57. n. 28. & seqq. Menoch. conf. 1244. n. 59. lib. 1. 3. qui ibidem cum multis, quos refert, animadvertisit, procedere hoc etiam parte non petente, & tametsi videatur contradicere Scrad. de feud. part. 10. in preamb. n. 33. postea tamen num. 37. videtur consentire, & Muscat. in prax. lib. 1. part. 3. gloss. actionis. n. 8. & 9. Et hanc resolutionem amplectuntur Scribentes in d. qui sp. 9. C. de procur. & in l. 1. C. de akt. & oblig. & omnes relati supr. n. 11. & praeferre eos Isernia in Conf. Except. filiationis. verb. Except. Afflict. ibid. n. 1. vers. Sed quer. & n. 1. lib. 2. Rub. 22. Ratio autem videtur esse, quia iniquum est molestari, & fatigari quemquam in prosequitione judicij ab eo, qui fatetur, sua nihil interesse judicium prosequi, cum agat alieno nomine, & nihil pro proprium habeat, antequam constet habere ab alio, ut possit molestare reum, & se legitime agere, aut accusare alieno jure, c. 1. de accus. ubi notant Canonista. Aliqui calumniantibus, & malevolis daretur occasio molestandi quos vellet, sub eo pretextu, quod alieno nomine agerent, si que judicis authoritas, & judiciorum vis illuderetur, si specie standus esset litium finis, ut vel legitimaretur actoris persona, vel eam illegitimam esse constaret post molestiam, & injuriam, aut infamiam, damnaque rei familiaris per reos illata, cui per solam absolutionem non foret plene satisfactum. Ideo jure optimo de jure Castella constitutum est in l. 2. & 3. tit. 2. lib. 4. Rec. ne possit expediti citatio rei, cum

20 Quid

Disputatio V.

- 20 Quid significet dictio Incontinenti.
 21 In arbitrio judicis situm est, quid dicatur Incontinenti fieri.
 22 De jure Castella quid significetur per verb. Incontinenti.
 23 Exceptions praedictas que sunt.
 24 De jure Neapolitano quomodo accipiatur verbum Incontinenti.
 25 Arbitriarum est judicii, quenam exceptions requirant altiorem indaginem.
 26 Quomodo opponatur exceptio anomala cum proponitur tanquam dilatoria. Quomodo quando tanquam peremptoria.
 27 Exceptio solutionis, acceptilationis, prescriptionis, tua non interest, sunt anomale.
 28 Dua forma pronunciandi super reservatione exceptionum, animadversio Afflict.
 29 An cum reservantur exceptions, sit facienda de illis mentio in sententia.
 30 An sit valida sententia, que non pronunciat super exceptione reservata expresse, etiam instantie parte.

DISPUTATIO V.

Quando in judicio sit reservanda decisio super exceptionibus allegatis in tempus sententiae diffinitivae: Quando vero statim, & ante diffinitivam sit super illis definiendum.

- 1 Eceptionum, quibus reus ab actore impetratus in judicio se defendit, multiplex est, & varia natura. Primum genus est (more Legistaram loquor) mere dilatoria, quae opponuntur ad differentium judicium, non directo impugnantes actionem agentis: quasi per eas reus non directe velit negare, actorem favere justitiam in causa principali; sed veluti quodam diverticulo procuret actorem morari, ac derinere, & in aliud temporis, aut casum sententiam recicare.
 2 Hoc autem primum exceptionum genus in tria alia membra, seu species subdividitur. Nam quaedam existit dilatoria fori, aut recusatoria ob suspicionem judicis. Quaedam ad litigantes referuntur, videlicet exceptions legitimatio personae (de quibus disputatione praecedenti) verbi gratia, exceptio objecta minori, quod agat sine curatore, vel quod tutor non implevit solemnia, quod procurator agat sine mandato, aut cum mandato minus sufficienti. Quaedam tandem pertinent ad libellum, seu totam causam, ut exceptio, quod libellus sit obscurus, vel ineptus, aut exceptio pacti temporalis, de non petendo, aut exceptio, ante diem agis. De istis exceptionibus agit Speculator, lib. 2. tit. de exception. & replic. §. dicto 3. num. 3. Felyn. multis relatis, in d. cap. exceptionem 22. num. 36. & ibi. Panorm. num. 18. de exceptionem, Philippus Franchus in dict. cap. 1. num. 58. de litis contestat. in 6. Salic. in leg. exceptionem 19. num. 19. C. de probat. Maranta in prax. d. tit. de except. ex n. 12. Paz in prax. 1. tom. 1. part. 5. temp. ex num. 9. Muscatellus in prax. lib. 1. part. 3. gloss. dilatoria, ex num. 1. Volanno in Curia Philippica, 1. part. §. 13. Villadiego in Polit. cap. 1. num. 8. Scaccia de judic. lib. 1. cap. 101. ex num. 6. & num. 31. cum seqq. & num. 58. cum seqq.
 3 Secundum genus est exceptionum mere peremptoriarum, illarum videlicet, quae perimit omne jus actoris, §. appellatur, Inst. de except. ut est exceptio non numerata pecuniae, exceptio dolii, exceptio metus, exceptio pacti de non petendo perpetuo, & similes. De istis agit Spec. d. tit. de except. §. dicto 3. Angel. in §. appellatur, ex n. 47. inst. de except. Maranta in prax. d. tit. de exception. n. 12. Alinius in prax. d. §. 13. c. 3. 4. 5. & 6. Paz in prax. 1. tom. 1. part. septimo temp. ex n. 1. Muscat. in prax. lib. 1. part. 4. gloss. peremptorias, ex n. 4. Volanno in Curia Philippica, 1. part. §. 15. ex n. 1. Villadiego in Polit. cap. 1. n. 9.
 4 Tertium genus est exceptionum anomalarum, seu mixtarum, quae participant naturam, tam dilatoriari, quam peremptoriarum, & possunt opponi tam ad impedientum ingressum, aut processum litis ante ejus contestationem, quam ad elidendam actionem actoris post contestationem, ut sunt exceptio rei judicata, transactionis, litis finita, juxta text. in cap. 1. de litis contestat. in 6. ubi glossa, verb. Finira, de istis agunt, easque recentent Bart. in l. ultima, ff. pro suo, & in l. cum queratur 13. num. 3. ff. judicat

ff. si